

VOGELWERKGROEP OOST-BRABANT

Natuurpunt, Vereniging voor Natuur en Landschap in Vlaanderen

Secretariaat Vogelwerkgroep: Waaibergstraat 26 / 5, 3300 Tienen.

marcel.jonckers@scarlet.be

☎ 016 81 87 87 of 0497 44 72 33

Leer onze vogelwereld kennen doorheen het jaar
Bezoek een reeks prachtige natuurgebieden

Cursus 2010 Vogels Het Jaar Rond

Algemene vogelcursus – eerste module.

- ❑ 8 theoretische lessen op maandagavond te Diest, Bezoekerscentrum Webbekomsbroek / Halve Maan, Omer Vanaudenhovelaan 48 (vroegere Leopoldvest) te Diest.
- ❑ 10 uitstappen op zaterdagen, waaronder 2 bustochten (Oosterschelde - Zeeland en Damme - Uitkerkse Polder), 1 autodagtocht (Zwart Water en Hageven), 6 voormiddagtochten (Diest Wallen en Warande, Webbekomsbroek, Schulensmeer, Landense akkerplateaus, Tiens Broek en Wijvenheide) en 1 avondwandeling (De Teut / Molenheide).

Deze cursus kost

- 150 euro voor Natuurpunt-leden die reeds een abonnement namen op Ons Vogelblad voor 2010;
- 160 euro voor Natuurpunt-leden die nog geen abonnement namen op Ons Vogelblad voor 2010;
- 184 euro voor niet-leden.

Hierin zijn begrepen: de lessen, 2 busreizen en de uitgebreide syllabus bij de theoretische lessen. Te storten op rek. 330-0113571-38 van NP Vogelwerkgroep Oost-Brabant. Opleidingscheques kunnen gebruikt worden.

Inlichtingen bij Marcel Jonckers, 016 81 87 87, bij afw.: Peter Collaerts of Jan Wellekens. Zie ook onze website: www.vogelwerkgroep-oost-brabant.be

In 2011 volgt een tweede module met 8 andere theoretische lessen en 10 andere uitstappen. De twee modules kunnen afzonderlijk gevolgd worden.

PLANNING VOGELCURSUS 2010:

Theoretische lessen

Maandag 8 februari 2010: **“Introductie tot het vogelkijken”**

Welke determinatiegidsen gebruiken? Welke verrekijkers? Hoe determineren? Waar kijken? Websites, netwerken, onderzoek.
Lesgevers: Peter Collaerts en Toon Roels.

Maandag 15 maart 2010: **“Watervogels uit eigen streek”**

In deze les komen de voornaamste vertegenwoordigers aan bod uit volgende groepen: futen, eenden, ganzen, zwanen, reigers en rallen. De klemtoon ligt op in onze streek broedende soorten.
Lesgever: Marcel Jonckers.

Maandag 19 april 2010: **“Roofvogels”**

De in ons land broedende of geregeld voorkomende soorten worden behandeld met nadruk op herkenning, ecologie, voortplanting e.d.
Lesgever: Jan Wellekens.

Maandag 10 mei 2010: **“Courante zangvogels”**

In deze les komt een selectie aan bod uit de grote groep van de zangvogels. Naast herkenning en ecologie is er in deze les ook aandacht voor een aantal geluiden.
Lesgever: Peter Collaerts.

Maandag 7 juni 2010: **“Spechten, duiven, hoenders, ...”**

We behandelen hier de volgende vaak ‘vergeten’ groepen: spechten, hoenders, duiven en een paar speciale soorten als IJsvogel, Koekoek, Gier- en Nachtzwaluw. Verder gaat de aandacht naar enkele voor de streek typische vogels als Grauwe Gors, Geelgors, vliegenvangers en roodstaarten.
Lesgever: Rudy Van Baelen.

Maandag 13 september 2010:

“Evolutie en Bouw van de vogels”

Er wordt onderzocht hoe de vogels ontstonden, hoe ze gebouwd zijn en hoe het ganse lichaam is aangepast aan het vliegen, het energiebeheer en de specifieke levenswijze van de soort.

Lesgever: Marcel Jonckers.

Maandag 11 oktober 2010:

“Vogeltrek”

Voordracht over het mysterie van de vogeltrek. Hoe bereiden vogels zich voor? Hoe wordt de route bepaald en welke diverse trekstrategieën worden gebruikt?

Lesgever: Jan Wellekens.

Maandag 15 november 2010:

“Watervogels wintergasten”

Voordracht in PowerPoint gecombineerd met videofragmenten over een belangrijke groep typische wintergasten als fuutachtigen, duikers, ganzen, eenden (vooral zee-eenden en zaagbekken), Wilde en Kleine Zwaan.

Lesgever: Koen Leysen, educatief medewerker bij Natuurpunt.

Deze lessen zullen telkens aanvangen om 19.30 u. en duren tot omstreeks 22.30 u. Er wordt gebruik gemaakt van PowerPoint-presentaties, dia's, film- en geluidsfragmenten.

Praktijklessen

Zaterdag 27 februari 2010:

(voormiddag)

▪ **De Wallen en de Warande te Diest**

Tijdens deze eerste uitstap leren we de verrekijker gebruiken en maken we kennis met een eerste reeks van vogels. We verkennen hierbij de omgeving van het leslokaal. We kunnen er enkele soorten watervogels goed observeren en krijgen ook de gewone soorten tuin- en bosvogels te zien. In deze periode slaan al een reeks soorten aan het zingen en dus krijgen we de kans om die liederen te leren kennen van Winterkoning, Kool- en Pimpelmees, Roodborst tot spechten en Boomklevers.

Afspraak: parking bij de Lindemolen te Diest om 9 u. Einde omstreeks 11.45 u.

Zaterdag 20 maart 2010:

(voormiddag)

▪ **Webbekomsbroek**

Het Webbekomsbroek is één van onze mooiste natuurgebieden. Het is meer dan 200 ha groot en wordt beheerd door het Agentschap voor Natuur en Bos. Waterberging is een belangrijke taak, maar de natuur profiteert van dit statuut. We wandelen over dijken met mooie uitzichten, langs vijvers en plassen, langs bospaden, ruigten en rietkragen. Heel wat vogelsoorten broeden in dit gebied. We zien en horen heel wat zangvogeltjes, maar zeker ook enkele water- en roofvogels. Ondertussen zijn ook al een paar zomervogels terug als Tjiftjaf, Roodborsttapuit en Zwartkop.

Afspraak: kerk van Webbekom ten oosten van Diest om 9 u.

Einde omstreeks 11.45 u.

Zaterdag 24 april 2010:

(voormiddag)

▪ **Schulensmeer te Linkhout**

Het Schulensmeer is één der grootste meren van Vlaanderen. Het is omgeven door een fraai broekgebied dat polderachtig aandoet. Steeds meer percelen worden beheerd als reservaat, waardoor de natuurwaarden voortdurend toenemen. Het wateroppervlak lokt vele watervogels in diverse soorten. De Aalscholvers vertoeven er graag en hebben er sinds enkele jaren een winterslaapplaats en enkele koppels broeden er al. De omgevende beemden, akkers en broekbossen lokken allerlei zangertjes en vaak zweven roofvogels boven het gebied. Ornithologisch succes verzekerd op deze voormiddagwandeling want ondertussen zijn weer heel wat soorten terug uit het zuiden: zwaluwen, Koekoek, Gele Kwikstaart, Blauwborst, Grasmus ... Ook grote kansen op doortrekkende steltlopers.

Afspraak: Parking Lindemolen om 8.30 u. of ter plaatse aan de kerk van Linkhout om 9 u. Einde omstreeks 12 u.

Zaterdag 29 mei 2010:

(avondwandeling)

▪ **De Teut – Molenheide**

Deze avondwandeling mikt hoofdzakelijk op het waarnemen van de Nachtzwaluw, een zeldzame vogel die, zoals zijn naam laat vermoeden, pas bij het invallen van de duisternis zich laat observeren. Behoorlijk spectaculaire baltsvlucht. Vooraf hebben we nog de gelegenheid een schitterende heidegebied van 450 ha op de rand van het Kempens Plateau te leren kennen met wellicht nog een aantal andere vogels als Boompieper, Boomleeuwerik, misschien ook een paar uilen.

Afspraak: te Diest Lindemolen om 18 u. of te Zonhoven om 19 u. op de parking 'Holstenen', hoek Kapelbergweg/Hengelhoefseweg, via uitrit 30 van de E-314, volg hiervoor de pijlen richting camping Holsteenbron. Einde omstreeks 23 u.

Zaterdag 12 juni 2010:

(autodagtocht)

▪ **Zwart Water en Hageven-Plateaux**

Eerst trekken we naar de bovenloop van de Zwarte Beek, waar aan het Zwart Water een kijkhut uitzicht biedt op plassen met al een reeks watervogels. Nadien rijden we door naar Hageven-Plateaux, een grensoverschrijdend natuurgebied, langs Vlaamse kant het Hageven, en over de Nederlandse grens Plateaux. In dit gebied met overgangen van droge zandgrond naar het vochtige beekdal van de Dommel vinden we diverse vijvers en vennen, heide en bos. Het gebied herbergt heel wat vogels en een belangrijke populatie van het zeldzame Gentiaanblauwtje.

Afspraak: te Diest aan de Lindemolen om 7.30 u. of om 8 u. op de carpoolparking van Houthalen, afrit 29 van de E-314 (richting Houthalen over de E314, na 100m rechts). Einde omstreeks 18 u.

Zaterdag 21 augustus 2010:

(voormiddag)

▪ **Op zoek naar Morinellen en akkervogels op de leemplateaus te Landen**

Enkele jaren geleden ontdekte Erwin Hoebrechts in augustus een groepje Morinelplevieren, op de Brakauter in Neerwinden. Grote opwinding bij de vogelaars, want dat was een exclusieve waarneming. Nu blijkt bij jaarlijkse controle dat die soort ieder jaar, klokvast rond 15-25 augustus, op de Brakauter en op andere grote velden in Haspengouw neerstrijkt tijdens de grote trek van de toendra naar het Zuiden. Wij gaan dus op 21 augustus op zoek naar deze schitterende vogels. Een stel andere akkervogels krijgen we er zo bij.

Afspraak: om 8.15 u. te Diest aan de Lindemolen. – om 8.30 u. te Tienen op de carpoolparking te Grimde (bij het rond punt aan de aansluiting van de zuidelijke ring met de St.-Truidensesteenweg of om 9 u. ter plaatse aan de kerk van Laar. Einde omstreeks 12 u.

Zaterdag 28 augustus 2010:

*** 🚌 Busuitstap ***

▪ **Bustocht Oosterschelde - Zeeland**

Met de bus gaat het naar het Nederlandse Deltagebied. We bezoeken een aantal markante plaatsen rondom de Oosterschelde waar veel steltlopers voorkomen.

Hier zijn op dit ogenblik talloze steltlopers uit het hoge noorden aanwezig. Vrijwel alle soorten uit de vogelgids kunnen hier gespot worden. Sommige soorten met duizenden! Natuurlijk zullen er ook wel een hele resem andere vogels in onze kijkers defileren. En wellicht zien we ook een paar Zeehonden. Dit mag je gewoon niet missen!

Vertrek: Rotselaar, Parking Marc Muntenplein via uitrit 21 van E314 bij rondpunt Aarschotsesteenweg/Steenweg op Holsbeek om 6.30 u., Diest, parking Lindemolen om 7 u. Terug omstreeks 20.30 u.

Op deze busreis mogen niet-cursisten mee mits betaling van 25 euro op rekening 330-0116265-16 van de Vogelwerkgroep met vermelding "Zeeland september + gekozen opstapplaats". Graag vóór 1 augustus. Cursisten gratis!

Zaterdag 16 oktober 2010:

(voormiddag)

- **Bezinkingsputten Tiens broek te Tienen**

De Tiense Getevallei heeft erg fraaie en lelijke hoeken, maar in elk geval is het één der vogelrijkste gebieden van Vlaanderen. Een paar niet meer gebruikte bezinkingsputten zijn veranderd in nieuwe natuur met ruime rietvelden en watervlakken. Aanpalend is er het reservaatgebied van Natuurpunt. Peter Collaerts, de conservator, gidst ons. Het is het ogenblik van de vogeltrek en dus vertoeven we ook even op de trektelpost. Elke dag zitten of passeren hier verrassingen: watervogels, steltlopers, roofvogels, zangvogels, vrijwel alles kan. Afspraak: aan de waterzuivering van de Citrique Belge in de Ambachtenlaan, Industriepark "Soldatenplein" Z1 in Tienen om 9 u. Einde omstreeks 11.45 u.

Zaterdag 20 november 2010:

(voormiddag)

- **Wijvenheide-Platwijers**

Dit gebied maakt deel uit van het Vijvergebied Midden-Limburg, nu meestal De Wijers genoemd. 'Wijer' is een oude benaming voor visvijver. En daarvan ligt het hier vol. In het deel Wijvenheide-Platwijers (160 ha) liggen er tientallen waarvan er nog enkele in gebruik zijn als kweekvijver en een aantal als natuurreservaat. Hier verblijven dus heel wat soorten eenden en futen, maar hier is ook behoorlijk kans op Roerdomp en Grote Zilverreiger en natuurlijk ook allerlei zangvogels. Ondertussen zijn al heel wat noordelijke gasten terug in ons land en maken we dus kansen op Kramsvogels, Koperwieken, Sijsjes, Goudvinken, Kepen enz. Waarschijnlijk kunnen we ook enkele roofvogels spotten: Bruine Kiekendief, Sperwer, Buizerd...

Afspraak: te Diest aan de Lindemolen om 8 u. of te Zonhoven op parking Heidestrand in de Zwanenstraat om 8.30 u. Hiervoor: E314, afrit 27, richting Hasselt/Bolderberg, rondpunt oversteken, daarna 1ste straat rechts Zandstraat, richting Zonhoven. Einde omstreeks 12 u. ter plaatse

Zaterdag 11 december 2010:

*** 🚌 Busuitstap ***

▪ **Ganzengebieden te Damme en de Uitkerkse Polders**

Als afsluiter van deze cursus trekken we naar de West-Vlaamse polders. In de streek van Damme overwinteren duizenden ganzen, vooral Kolgans en Kleine Rietgans. Van deze laatste overwinteren hier tot 90 % van de wereldpopulatie. We bezoeken dit gebied o.l.v. Wim Jans, bioloog en vogelkenner. De groepen ganzen zwerven rond en we bezoeken de plaatsen met de meeste kans. De historische Wallen van Damme en de omliggende weiden vormen zo'n prachtig gesloten gebied, dat we in elk geval bezoeken.

's Middags eten we in bezoekerscentrum 'De Groenwaecke'. Daarna trekken we de Uitkerkse Polders in, een uitgestrekt natuurgebied van ongeveer 300 ha met een vijftal schuilhutten die telkens uitzicht bieden op fraaie natuurstukjes met - benevens de ganzen - ook kansen op Wulp, Bergeend, Pijlstaart, Tureluur, Zwarte Ruiters, Bruine Kiekendief, Kleine Zilverreiger, Watersnip, Baardmannetje...
Vertrek: Diest, parking Lindemolen om 6.30 u.

Tienen, parking Aarschotsepoort bij de kleine ring (stadszijde) om 6.30 u. (met auto's tot Leuven) – Leuven, parking Bodart om 7 u. Terug omstreeks 20.30 u. Op deze busreis mogen niet-cursisten mee mits betaling van 25 euro op rekening 330-0116265-16 van de Vogelwerkgroep met vermelding "Damme Uitkerke + gekozen opstapplaats". Graag vóór 20 november inschrijven. Cursisten gratis!

★ *Voor de uitstappen maken we gebruik van eigen wagens tenzij anders vermeld. Meenemen: laarzen, kijkers, vogelgidsen en picknick voor dagtochten. Op de twee busreizen mogen niet-cursisten mee mits betaling.*

Opmerking: Om een vogelcursus te volgen is het wenselijk over een verrekijker en een vogelgids te kunnen beschikken. Best is hiervoor gebruik te maken van een vogelgids met tekeningen, niet met foto's. Op dit ogenblik zijn er verschillende goede gidsen op de markt.

Zoekt U naar een zeer complete gids dan raden wij één van de volgende twee aan:

- de “**ANWB Vogelgids van Europa**”, schrijver Killian Mullarney e.a.
- of de Tirion gids “**Vogels van Europa, Noord-Afrika en het Midden-Oosten**” van Lars Jonsson. Kostprijs: allebei ongeveer 30 euro.

Wilt u een bescheidener gids dan is de “**Easy Vogelgids van heel Europa**” aan te raden. Kostprijs ongeveer 17 euro.

Tenslotte is ook de “**Capitool Veldgids Vogels van Europa**” van Rob Hume ook aanbevelenswaardig. Kostprijs ongeveer 25 euro.

De eerstgenoemde gids kan de VWG meestal met een korting van een 4-tal euro bezorgen. In dat geval te bestellen bij de eerste les of vooraf.

Als U natuurlijk al over een gids beschikt, is het **onnodig** een nieuwe aan te schaffen!! Meer info over vogelgidsen vindt u in de cursusmap.

Voorzie laarzen voor de uitstappen en/of stevige stapschoenen die tegen een stootje kunnen.

INFO CURSUS

Marcel Jonckers ☎ 016 81 87 87 of 0497 44 72 33

Peter Collaerts ☎ 0477 370 450 **Jan Wellekens** ☎ 0497 799 367

MEER INFO over onze Vogelwerkgroep en alle activiteiten vindt U ook op onze website www.vogelwerkgroep-oost-brabant.be

“Ons Vogelblad”

Aangeboden gedurende één jaar aan de cursisten.

Dit tijdschrift wordt 4 keer per jaar uitgegeven, telt telkens 48 tot 64 blz. volledig gewijd aan onze vogelwereld, vogelrijke gebieden, vogelstudies, bijzondere waarnemingen, soort in de kijker, vogelgedrag en ecologie, uitstappen en algemene vogelthema's.

Vogelwerkgroep Oost-Brabant

coördineert activiteiten rond vogels in de regio.

We werken rond OBSERVEREN, STUDIE, EDUCATIE en BESCHERMING.

Studieprojecten waaraan u kan meewerken zijn: Watervogeltellingen, Roofvogeltellingen, Inventarisaties, PTT-project, Project Bijzondere Broedvogels. Beschermingsprojecten lopen vnl. rond uilen, zwaluwen en akkervogels.